

РЕШЕНИЕ

№ 11735

гр. София, 25.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 75 състав, в
публично заседание на 16.03.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Геновева Йончева

при участието на секретаря Наталия Дринова, като разгледа дело номер **1315** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по реда на чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, във връзка с чл. 118, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.
Образувано е по жалба на Ю. М. Х. с постоянен адрес в [населено място], [улица], ет. 3, ап. 6, срещу Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г. на директора на Териториално поделение (ТП) на Национален осигурителен институт (НОИ) – С. град, с което е потвърдено Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г. на длъжностно лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО.
По изложените в жалбата доводи за незаконосъобразност на посоченото административно решение се претендира отмяната му и връщане на преписката на органа за ново произнасяне по заявлението на жалбоподателката за отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ). Оспорващата счита, че не са събрани всички доказателства относими за установяване на трудовия и осигурителния ѝ статус. Оспорва фактическите констатации на осигурителните органи, обусловили извода им, че жалбоподателката не отговаря на условията на чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО. Потвърждава, че към 09.12.2025 г., когато е подала заявление за отпускане на ПОБ, е управител и едноличен собственик на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД (ЕИК[ЕИК]). Акцентира, че дружеството е записано като активно в ТРРЮЛНЦ, но не извършва търговска дейност от края на 2022 г. Съответно жалбоподателката не е получавала суми за възнаграждения от фирмата, за което представя ГФО за 2022 г. и официална справка за изплатени доходи за периода 2021–2024 г. Ответникът – директорът на ТП на НОИ - С. град, в съдебно заседание чрез юрисконсулт К. П., оспорва подадената жалба. Претендира юрисконсултско възнаграждение.
Административен съд – София-град, III отделение, 75-ти състав, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите и възраженията на страните, приема за установено от

фактическа страна следното:

На 09.12.2025 г. Ю. М. Р. е подала електронно заявление (рег. № 214-00-20294 към ТП на НОИ – С. град) с искане за отпускане на парично обезщетение за безработица (ПОБ) по реда на чл. 54а от КСО. Към заявлението е приложена заповед от 02.12.2025 г. г., удостоверяваща прекратяването на трудовия й договор с „ЛОЯЛ ГРАБЕЛ“ ЕООД на основание чл. 71, ал. 1 от КТ, считано от същата дата.

На 18.12.2025 г. длъжностно лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО издало Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г., с което на основание посочената разпоредба и чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО е отказало отпускане на ПОБ по чл. 54а КСО. Отказът е обоснован с извършени справки в ТРЮЛНЦ и Регистъра на осигурените лица (Р.), при което се установило, че Ю. М. Р. е вписана като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД; за периода 01.11.2018 г. – 14.03.2023 г. за нея са предоставени данни по чл. 5, ал. 4 от КСО с код за предоставяне на лице „10“ (упражняващо управление и контрол). Разпореждането е издадено от Т. Л. ЗА ръководител на осигуряването за безработица съгласно Заповед № 1015-21-222/03.08.2021 г. на директора на ТП на НОИ - С. град. Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г. е оспорено пред директора на ТП на НОИ-С. град, чието потвърждаващо Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г. е предмет на настоящото съдебно производство. В него административната инстанция по чл. 117 КСО е направила подробен анализ на относимата нормативна уредба и предвид подадената информация по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО е прието, че не е изпълнено кумулативното условие по чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО – лицето да не упражнява трудова дейност, за която подлежи на осигуряване. Конкретните мотиви в решението се основават на данните в ТРЮЛНЦ, според които Ю. Р. е вписана като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД от 17.10.2018 г. и към датата на подаване на заявлението (09.12.2025 г.) тя не е заличена от тази длъжност. Съобразено е в тази връзка правното действие на вписването (чл. 140 и чл. 141 от ТЗ), като е прието, че освобождаването на управителя и прекратяването на неговото осигуряване имат действие спрямо трети лица (в случая НОИ) от момента на вписване на това обстоятелство в Търговския регистър. Направено е разграничение между „прекъсване“ и „прекратяване“ на осигуряването. Посочено е, че неупражняването на трудова дейност, респ. спирането на осигурителните вноски представляват само прекъсване на осигуряването (по смисъла на чл. 10, ал. 2 от КСО). За целите на отпускане на ПОБ обаче законът изисква окончателно прекратяване на правоотношението, което в случая настъпва със заличаването на управителя в ТРЮЛНЦ. Тъй като към момента на прекратяване на договора с втория осигурител („ЛОЯЛ ТРАВЕЛ“ ЕООД) Ю. Р. все още фигурира като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД, е прието, че същата все още подлежи на осигуряване по чл. 4, ал. 1, т. 7 от КСО. Това според органа се явява отрицателна предпоставка, която отрича заявеното от Р. право на обезщетение.

С тези мотиви директорът на ТП на НОИ-С. град е отхвърлил жалбата срещу Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г.

Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г. е връчено на жалбоподателката на 09.01.2026 г. Жалбата срещу него е депозирана в съда на 21.01.2026 г.

В съдебното производство са приети доказателствата, представени с административната преписка, както и допълнително представените такива от страните – от ответника за компетентност на органите, издали посочените по-горе разпореждане и решение, а от жалбоподателката за установяване на трудовия й и осигурителен статус.

Предвид изложената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в законоустановения срок, от надлежна страна, имаща право и интерес от оспорването, срещу подлежащ на обжалване административен акт, поради което е процесуално

допустима.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 1 КСО пред ръководителя на съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт се подават жалби срещу неправилно определяне или изплащане на парични обезщетения по глава четвърта, раздели I и II или помощи. По силата на чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им.

С оглед цитираната нормативна уредба и приложената на л. 18 Заповед № 1712/17.08.2015 г., съдът намира, че Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г. е издадено от компетентен орган – директорът на ТП на НОИ – С.-град.

Идентичен извод следва и по отношение на потвърденото с него Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г.

Съгласно чл. 54ж, ал. 1 паричните обезщетения за безработица се отпускат, изменят, отказват, спират, прекратяват, възобновяват и възстановяват с разпореждане на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на осигуряването за безработица или друго длъжностно лице, определено от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

Процесното разпореждане е издадено от Т. Д. Л., която съгласно приложената на л. 21 Заповед № 1015-21-222/033.08.2021 г. на директора на ТП на НОИ С.-град е сред лицата, на които са възложени функциите на административни органи по чл. 54ж, ал. 1 и ал. 3 и чл. 54ж, ал. 3, във вр. с чл. 114, ал. 1 и ал. 2 КСО, вкл. правомощия за издаване на разпореждания за отпускане, изменение, отказване, спиране, прекратяване, възобновяване и възстановяване на парични обезщетенията за безработица по реда на КСО.

Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г., както и потвърденото с него Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г., отговарят на изискванията на чл. 117, ал. 5 КСО, във връзка с чл. 59, ал. 2 АПК. Посочени са фактически и правни основания за издаването им. Същите са издадени при спазване на законоустановената форма, но в нарушение на производствените правила, довело до издаване на акт в противоречие с материалноправните разпоредби.

Няма спор, че трудовото правоотношение между Ю. М. Р. и работодателя „ЛОЯЛ ТРАВЕЛ“ ЕООД е прекратено на основание чл. 71, ал. 1 от Кодекса на труда със заповед, считано от 02.12.2025г. На 09.12.2025 г. Р. е подала заявление, с което поискала да ѝ бъде отпуснато парично обезщетение за безработица на основание чл. 54а КСО. Установено е, че същата е осигурявана за безработица през период не по-малък от 12 месеца през последните 18 месеца преди прекратяване на осигуряването. В Търговския регистър Ю. М. Р. е вписана като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД, считано от 17.10.2018 г. и към датата на подаване на заявлението за ПОБ не е вписана промяна в представителството на дружеството.

Предвид тази фактическа обстановка, необоснован е извода на ответника, че Ю. М. Р. няма право на обезщетение за безработица, поради това че не е изпълнено условието по чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО. В тази разпоредбата е предвидено, че право на парично обезщетение за безработица имат лицата, за които са внесени или дължими осигурителни вноски във фонд "Безработица" най-малко 12 месеца през последните 18 месеца преди прекратяване на осигуряването и които не упражняват трудова дейност, за която подлежат на задължително осигуряване по този кодекс или по законодателството на друга държава, с изключение на лицата по чл. 114а, ал. 1 от Кодекса на труда.

В разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 7 КСО е предвидено, че задължително осигурени за общо заболяване и майчинство, инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, трудова

злополука и професионална болест и безработица по този кодекс са: управителите и прокуристите на търговски дружества, на еднолични търговци, на техните клонове и на клоновете на чуждестранни юридически лица, членовете на съвети на директорите, на управителни и надзорни съвети и контролорите на търговски дружества, синдиците и ликвидаторите, както и лицата, работещи по договори за управление на непсонифицирани дружества и лицата, на които е възложено управлението и/или контролът на държавни и общински предприятия по глава девета от Търговския закон, техни подразделения или на други юридически лица, създадени със закон.

По аргумент от тази разпоредба следва, че за целите на социалното осигуряване, дейността на управителя се приема за трудова дейност. За да е налице обаче отрицателното условие по чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО следва лицето да упражнява трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4. В конкретния случай не е установено Ю. М. да е упражнявала трудова дейност като управител към момента на подаване на заявлението за отпускане на обезщетението и този въпрос въобще не е изследван нито от длъжностното лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО, нито от административната инстанция.

Съгласно чл. 10, ал. 1 КСО осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. В същия смисъл е определението по § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на КСО, според което "осигурено лице" е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1, и за което са внесени или дължими осигурителни вноски.

Именно упражняването на трудова дейност, за която лицето подлежи на задължително социално осигуряване, е предвиденият от чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО юридически факт, изключващ правото на парично обезщетение за безработица. С оглед на тази законова уредба следва да се приеме, че вписването на лицето в търговския регистър като управител не е самостоятелно основание за осигуряването му по чл. 4, ал. 1, т. 7 КСО, ако същото не осъществява трудовите си функции срещу получавано възнаграждение за извършваната работа. Правомощията на търговския управител и отношенията му с търговеца при спазване на разпоредбите на Търговския закон са ирелевантни за преценката на наличие на основание за осигуряване. Неправилно и в противоречие с цитираните законови директорът на ТП на НОИ-С. град е приел в решението си, че вписването на лицето като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД само по себе си е основание за осигуряването, игнорирайки подкрепените с доказателства твърдения на Р., че тя не е осъществявала дейност като управител на търговското дружество, респ. не извършвала трудова дейност като търговски управител. За да прецени дали е налице отрицателното условие по чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО административният орган е следвало да установи дали лицето упражнява трудова дейност. Предвид конкретните данни по делото не може да се приеме презумптивно, че такава дейност е осъществявана. Както вече се посочи, основанието за осигуряването е осъществяването на трудова дейност /в случая като управител/, а не вписването на лицето в търговския регистър като такъв. Административният орган не е изследвал дали Ю. Р. действително и обективно е осъществявала трудова дейност, независимо от вписването ѝ като представляващ търговското дружество „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД. Административният орган е длъжен да изясни всички факти от значението на случая, а не да се основава единствено на формални справки в регистрите. В преписката са налични доказателства (ГФО и справки за доходи), които сочат, че дружеството „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД не извършва стопанска дейност след 2022 г. Липсата на стопанска дейност изключва възможността за престиране на труд от страна на управителя. Разпоредбите на Търговския закон и действието на вписването по

отношение на трети лица не могат да дерогират нормите на КСО (чл. 10), които изискват фактическо упражняване на дейността за придобиване на осигурителен статус. НОИ не е „трето лице“ по смисъла на ТЗ, а специализиран орган, който разполага с допълнителен инструментариум на Регистъра на осигурените лица (Р.), където е видна всяка подадена декларация за осигуровки (Декларация образец № 1). Поради това, изводът на органа, че по отношение на Р. не е изпълнено условието по чл. 54а, ал. 1, т. 3 КСО се явява необоснован, а отказът за отпускане на парично обезщетение за безработица, който е обоснован с това обстоятелство, е незаконосъобразен.

Дължима е отмяна на оспореното пред съда решение на директора на ТП на НОИ-С. град и потвърденото с него разпореждане на длъжностното лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО. Преписката следва да бъде върната на административния орган за ново произнасяне по подаденото от Ю. М. Р. заявление за отпускане на парично обезщетение за безработица, при което органът следва в изпълнение на задължението си по чл. 35 АПК да изясни всички релевантни за произнасянето му факти и обстоятелства, като по-конкретно установи дали към датата на подаване на заявлението същата фактически е упражнявала трудова дейност като управител на „ПРИНЦЕС ФАЙЪР“ ЕООД. В този смисъл: решение № 6427/13.05.2013г. по адм. дело № 1212/2013г. на ВАС, шесто отделение, постановено по сходен правен спор.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, III отделение, 75-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1040-21-1 от 07.01.2026 г. на директора на Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град, с което е потвърдено Разпореждане № 214-00-20294-1 от 18.12.2025 г. на длъжностно лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО.

ВРЪЩА преписката на административния орган – длъжностното лице по чл. 54ж, ал. 1 КСО при Териториално поделение на Национален осигурителен институт – С. град, за ново произнасяне по заявление с рег. № 214-00-20294/08.12.2025 г., подадено от Ю. М. Р. с искане за отпускане на парично обезщетение за безработица, при спазване на указанията, дадени в настоящото решение. Решението съгласно разпоредбата на чл. 119, във връзка с чл. 117, ал. 1, т. 1 КСО е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Препис от решението, на основание чл. 138, ал. 3, във вр. с чл. 137 АПК, да се изпрати на страните по делото.

СЪДИЯ: